

**Medjunarodni Pakt
o Gradjanskim i
Političkim Pravima**

Distr.
OGRANIČENA*

CCPR/C/85/D/1180/2003
3. novembar 2005

Original: ENGLISH
NEZVANIČNI PREVOD

Komitet za Ljudska Prava
85. zasedanje, 17. oktobar – 3. novembar 2005

Stavovi

Podnesak broj. 1180/2003

Podnosilac: G. Željko Bodrožić (koga zastupa advokat, Gdja. Biljana Kovačević-Vučo)
Pretpostavljena žrtva: Autor
Država: Srbija i Crna Gora
Datum podneska: 11. maj 2003 (prvi podnesak)
Referentni dokumenti: Odluka Specijalnog izvestioca na osnovu Pravila 97, prosledjena 28. maja 2003 (nije objavljena u formi dokumenta)
Datum usvajanja Stava: 31. oktobar 2005.
Predmet: *Osuda novinara za krivično delo uvrede koja se odnosi na tekst objavljen u medijima o političkoj ličnosti.*

Suština predmeta: *Sloboda izražavanja – ograničenja neophodna za zaštitu prava i ugleda drugih.*

Proceduralna pitanja: *Nema*

Članovi Pakta: 19

Članovi Fakultativnog Protokola: *Nema*

31. oktobra 2005. godine Komitet za Ljudska Prava usvojio je priloženi nacrt kao Stavove Komiteta na osnovu člana 5, stav 4 Fakultativnog Protokola, a u vezi podneska 1180/2003,. Tekst Stavova nalazi se u prilogu ovog dokumenta.

Prilog

---

* Objavljeno na osnovu odluke Komiteta za Ljudska Prava.

Stavovi Komiteta za Ljudska Prava na osnovu člana 5, stava 4 Fakultativnog Protokola Medjunarodnog Pakta o Gradjanskim i Političkim Pravima.

85. zasedanje

u vezi

Podneska br. 1180/2003*

Podnosilac: G. Željko Bodrožić (koga zastupa advokat, Gdja. Biljana Kovacevic-Vučo)
Pretpostavljena žrtva: Autor
Država podneska: Srbija i Crna Gora
Datum podneska: 11. maj 2003. (prvi podnesak)

Komitet za Ljudska Prava, osnovan na osnovu člana 28 Medjunarodnog Pakta o Gradjanskim i Političkim Pravima,

Na sastanku održanom 31. oktobra 2005,

Okončavši razmatranje podneska br. 1180/2003, upućenog Komitetu za Ljudska Prava u ime G. Željka Bodrožića, na osnovu Fakultativnog Protokola Medjunarodnog Pakta o Gradjanskim i Političkim Pravima,

Uzevši u obzir sve pisane informacije koje su mu na raspolaganje stavili autor i Država potpisnica,

USVAJA SLEDEĆE:

Stavove na osnovu člana 5, stava 4, Fakultativnog Protokola

1. Predmetni autor prema podnesku od 11. maja 2003, je Željko Bodrožić, jugoslovenski državljanin, rođen 16. maja 1970. On smatra da je žrtva kršenja njegovih prava na osnovu člana 19 Pakta, od strane Države Srbija i Crna Gora. Zastupa ga advokat. U Državi potpisnici Fakultativni Protokol stupio je na snagu 6. decembra 2001.

Činjenično stanje

2.1. Autor je dobro poznati novinar i urednik časopisa. U članku pod naslovom "Rodjen za reforme", objavljenom u jednom časopisu 11. januara 2001, autor je izložio političkoj kritici nekoliko pojedinaca, uključujući i izvesnog G. Šegrt. U vreme kad je članak bio objavljen, G. Šegrt je bio direktor fabrike "Toza Marković" u Kikindi, a pre toga istaknuti član Socijalističke partije Srbije, kao i Šef poslaničke grupe te partije u jugoslovenskom saveznom Parlamentu. U članku se, između ostalog, navodi:

"Pošto je straćio 'Tozine' milione na izborne kampanje (Socijalističke partije Srbije i Jugoslovenske levice), kao i druge partijske zabave; pošto mu je Sloba (Milošević) tepao 'moj prijatelj D Mitar' pre nego što su ga poslali u haški zatvor; pošto je sa Šešeljem organizovao proteste protiv 'utamničenja' druga Slobe; posle slavni partijskih trenutaka

---

* Sledeći članovi Komiteta su uzeli učešća u razmatranju predmetnog postupka: G.. Nisuke Ando, G.. Prafullachandra Natwarlal Bhagwati, G. Alfredo Castillero Hoyos, Gdja. Christine Chanet, G. Maurice Glèlè Ahanhanzo, G. Walter Kälin, G. Ahmed Tawfik Khalil, G. Michael O'Flaherty, Gdja. Elisabeth Palm, G. Rafael Rivas Posada, Ser Nigel Rodley, G. Ivan Shearer, G. Hipólito Solari Yrigoyen, Gdja. Ruth Wedgwood i G. Roman Wieruszewski.

u prvoj polovini 2001. (kada je postao Šef poslaničke grupe Socijalističke partije Srbije u saveznom Parlamentu i jedan od najviših funkcionera Partije...); pošto je shvatio da je vreme zabave i igrarija završeno, odlučio je da 'pokaže svojoj partiji srednji prst' i postane 'veliki zagovornik' reformi koje je započela Vlada druga – pardon, Kancelara, G. Djindjića.”

U članku je G. Šegrt označen i kao “još jedna prethodna uzdanica Slobe (Miloševića)” i “direktor iz Plave Banje, poznat i kao D Mitar Šegrt.”

2.2. 21. januara 2002., G. Šegrt je, pozivajući se na gore navedene citate, Opštinskom sudu u Kikindi protiv autora podneo privatnu krivičnu tužbu zbog klevete i uvrede.¹ 14. maja 2002, Sud je osudio autora za krivično delo uvrede, ali ga je oslobodio od optužbe za klevetu. Optužba za klevetu je odbačena uz obrazloženje da su činjenični aspekti navoda u predmetnim citatima, u stvari, istiniti i tačni. U pogledu optužbe za uvredu, Sud je našao da su citati “zapravo zlonamerni” i “nanose štetu časti i ugledu privatnog tužioca”. Umesto “ozbiljnog novinarskog komentara u kojem se koristi sarkazam”, što je bio argument autora, Sud je smatrao da se radi o rečima koje “ne predstavljaju izraze koji bi se koristili u ozbiljnoj kritici; naprotiv, radi se o rečima u opštoj upotrebi kada se u socijalnom okruženju želi izraziti ismevanje i omalovažavanje”. Po mišljenju Suda, upotreba žargona i naglašavanje citata, a ne “književni jezik koji bi bio podobniji za takvu kritiku”, pokazuju da su korišćeni izrazi “upotrebljeni sa namerom da se privatni tužilac omalovaži i izloži ismevanju, zbog čega taj i takav njegov postupak, iako je učinjen prilikom obavljanja novinarske profesije, zaista predstavlja krivično delo [uvrede].”

Osudivši autora za krivično delo uvrede, Sud je izrekao kaznu od 10,000 jugoslovenskih dinara, uz plaćanje troškova.

2.3. 20. novembra 2002., Okružni sud u Zrenjaninu je odbacio autorovu žalbu na presudu. Sud je smatrao da je članak, uzet u celini, imao uvredljiv karakter, pridavši poseban značaj upotrebi izraza “straćio”, “pokaže svojoj partiji srednji prst” i “tepao”. Kao deo svoje žalbe, autor se takodje pozvao na prethodne iskaze G. Šegrtu u političkim govorima koji se mogu smatrati govorom mržnje, u kojima je on demokratsku opoziciju nazivao, između ostalog, “izdajnici”, “fašisti” i “produžena ruka NATO”. Sud je smatrao da, dok raniji govori G. Šegrtu mogu biti “podložni kritici i analizi”, oni “ne mogu biti korišćeni za omalovažavanje i vredjanje [njega], pošto ljudsko dostojanstvo i čast ne mogu biti nikome oduzeti”. Naprotiv, autor je mogao zahtevati sudsku zaštitu ukoliko se osećao uvredjenim ovim govorima.

2.4. Po mišljenju autora, drugostepenom presudom je običan krivični postupak okončan. 30. decembra 2002., autor je republičkom tužiocu uputio zahtev da kod Vrhovnog suda uloži vanredni pravni lek “zahtev za zaštitu zakonitosti”, ali je tužilac 24. februara 2003. taj zahtev odbacio. Time su, smatra se, svi domaći pravni lekovi iscrpeni.

Žalba

3.1. Autor tvrdi da krivična presuda protiv njega, izrečena za objavljen politički članak, krši njegova prava iz člana 19. koji se odnosi na slobodu izražavanja. Autor

---

¹ Član 92 Krivičnog zakona Republike Srbije za izvršioca krivičnog dela proglašava svakog ko “objavi ili širi bilo kakav neistinit materijal o nekom licu, kojim se se može naškoditi časti i ugledu tog lica”, dok član 93, stav 2 Zakona, to isto čini u odnosu na “bilo koga ko nekoga uvredi”.

upućuje na Generalni Komentar br. 10 Komiteta u vezi sa tom problematikom, kao i na presude Evropskog Suda za Ljudska Prava (Handyside protiv Ujedinjenog Kraljevstva,² Lingens protiv Austrije,³ Oberschlik protiv Austrije,⁴ Schwabe protiv Austrije), Inter-Američku Komisiju za Ljudska Prava u Izveštaju o argentinskim 'destacato' zakonima i na Vrhovni Sud Sjedinjenih Država (New York Times Co protiv Sullivan⁵ i United States protiv Dennis⁶). Autor na ovim autoritativnim slučajevima temelji svoj stav da član 19 Pakta pokriva široku oblast izražavanja, posebno u političkoj raspravi, te da ograničenja takve slobode izražavanja moraju biti precizno odmerena, kako bi se sprečilo ograničavanje legitimne slobode izražavanja.

3.2. Pored toga, autor smatra da je sugestija drugostepenog suda da je trebalo da traži sudsku zaštitu od ranijih iskaza G. Šegrta iz vremena Miloševića, kad je G. Šegrt zauzimao visok položaj, u potpunosti nerealistična (videti tačku 2.3). Zbog svega toga, autor smatra da njegova osuda i sa njom vezana presuda, kao i postojanje krivičnog dela klevete i uvrede u zakonodavstvu Države potpisnice, predstavljaju kršenje njegovih prava iz člana 19 Pakta.

3.3 Sledstveno tome, autor zahteva da se proglasi kršenje člana 19 i Državi potpisnici preporuča dekriminalizacija "klevete" i "uvrede", da ukine presudu za krivično delo izrečenu protiv njega i izbriše je iz registra, da ga obešteti za protivpravnu osudu, da mu nadoknadi iznos kazne i troškova na čije je plaćanje osudjen i troškove koje je imao pred domaćim sudovima i Komitetom.

Podnesci Države potpisnice u vezi prihvatljivosti i relevantnosti autorovih navoda

4. Verbalnom notom od 23. maja 2005., Država potpisnica se osvrnula na prihvatljivost i relevantnost podneska, navodeći da je osuda za uvredu po članu 93, stav 2 Krivičnog zakona Republike Srbije, kao i njena potvrda od drugostepenog suda, rezultat pravno valjanih procena. Ona, dalje, ističe da je, razmotrivši slučaj, Kancelarija javnog tužioca Republike Srbije uvrđila je da nema osnova za podizanje zahteva za zaštitu zakonitosti, imajući u vidu ove osude.

5. Pismom od 25. jula 2005., autor je potvrdio svoje ranije navode, uz obrazloženje da su navodi Države potpisnice implicitno potvrdili da su domaći pravni lekovi iscrpeni.

Pitanja i postupci pred Komitetom

Razmatranje prihvatljivosti

6.1. Pre nego što pristupi razmatranju bilo kojeg navoda sadržanog u jednom podnesku, Komitet za Ljudska Prava mora, u skladu sa pravilom 93 svog poslovnika, odlučiti da li je podnesak prihvatljiv prema Fakultativnom Protokolu Pakta.

---

² A 24 (1976) u paragrafu 49.

³ A 103 (1986) u paragrafu 42.

⁴ Reports 1997-IV u paragrafu 34.

⁵ 376 US 254 (1964).

⁶ 341 US 494 (1951), mišljenje Douglas J.

6.2. Komitet je utvrdio da se isti slučaj ne razmatra u drugom postupku međunarodne istrage ili poravnanja, sa ciljem definisanim u članu 5, stav 2(a) Fakultativnog Protokola.

6.3. U vezi specifičnih navoda koji proističu iz autorove osude i na njoj zasnovane presude, Komitet ne smatra da podnesak Države potpisnice od 23. maja 2005. predstavlja primedbu na stav da su domaći pravni lekovi iscrpeni, ili na bilo koji drugi aspekt prihvatljivosti podneska, osim obrazloženja prihvatljivosti navoda. Po mišljenju Komiteta, međutim, specifični navodi od strane autora dovoljni su kako činjenično, tako i sa aspekta zakona, da bi bili osnovani i smatrani prihvatljivim. Zbog toga, Komitet smatra podnesak prihvatljivim, pošto navodi u njemu pokreću pitanja koja reguliše član 19 Pakta.

Razmatranje merituma

7.1. Komitet za Ljudska Prava je razmotrio podnesak u svetlu svih informacija koje su mu učesnici u sporu stavili na raspolaganje, kako propisuje član 5, stav 1 Fakultativnog Protokola.

7.2. Pitanje s kojim se suočio Komitet, je: da li se osuda autora za krivično delo uvrede zbog članka koji je objavio januara 2002. može smatrati kršenjem prava na slobodu izražavanja, uključujući i pravo da širi informacije, garantovano u članu 19, stav 2 Pakta. Komitet podseća da član 19, stav 3 dozvoljava ograničenja slobode izražavanja, ukoliko su ona predviđena zakonom i neophodna za poštovanje prava i ugleda drugih. U predmetnom slučaju, Komitet konstatuje da Država potpisnica nije dala dovoljno argumenata da je bilo potrebno krivični progon i osudu za krivično delo uvrede kao neophodne mere za zaštitu prava i ugleda G. Šegrta. U svetlu činjeničnih elemenata koje je Sud utvrdio u vezi sa člankom o G. Šegrta, u to vreme prominentnoj javnoj i političkoj ličnosti, Komitetu je teško da izražavanje mišljenja od strane autora na način na koji je on to učinio, oceni kao neopravdano narušavanje prava i ugleda G. Šegrta, a pogotovu kao osnov za primenu krivične sankcije. Komitet, dalje, konstatuje da u uslovima javnih rasprava u demokratskom duštvu, a pogotovu u medijima, koje se odnose na ličnosti iz političkog života, Pakt posebnu vrednost pridaje neometanom izražavanju.⁷ Iz toga sledi stav da osuda autora, i na njoj zasnovana presuda na predmetnom slučaju, predstavljaju kršenje člana 19, stav 2 Pakta.

8. Postupajući po članu 5, stav 2 Fakultativnog Protokola Međunarodnog Pakta o Gradjanskim i Političkim Pravima, Komitet za Ljudska Prava je mišljenja da činjenice koje su mu predočene ukazuju na kršenje člana 19, stav 2 Pakta, na štetu autora.

9. U skladu sa članom 2, stav 3(a) Pakta, Država potpisnica je u obavezi da autoru obezbedi delotvoran pravni lek, uključujući ukidanje osude, restituciju kazne na čije je plaćanje autor bio primoran, kao i naknadu sudskih troškova koje je on platio i kompenzaciju za kršenje njegovih prava utvrdjenih Paktom.

---

⁷ Videti, izmedju ostalog, *Aduayom et al. protiv države Togo*, predmeti br 422-424/1990, Stavovi usvojeni 12. Jula 1996, u tački 7.4: "Sloboda informisanja i izražavanja predstavljaju kamen temeljac bilo kojeg slobodnog i demokratskog društva. Od suštinskog značaja je za takva društva da se njihovom gradjanima mora dozvoliti da se informišu o alternativama postojećem političkom sistemu ili vladajućim partijama, kao i da mogu kritikovati ili otvoreno i javno vrednovati njihove Vlade bez straha od ometanja ili kazne".

10. Imajući na umu da je, potpisujući Fakultativni Protokol, Država potpisnica priznala nadležnost Komiteta da utvrdi da li je ili nije došlo do kršenja Pakta i da, u skladu sa članom 2 Pakta, Država potpisnica ima obavezu da svim pojedincima na svojoj teritoriji koji su pod njenom jurisdikcijom obezbedi prava priznata Paktom, Komitet očekuje da u roku od 90 dana od Države potpisnice primi informacije o merama preduzetim da se ovi Stavovi sprovedu u delo. Država potpisnica se takodje obavezuje da ove Stavove Komiteta objavi.